MOERDIJK

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder(s)	wethouder P.M. Joosten – Wesselius
Datum commissiebehandeling	9 januari 2025
Datum raadsbehandeling	30 januari 2025
Zaaknummer	1429574
Onderwerp	Ambitie Sociale Basis

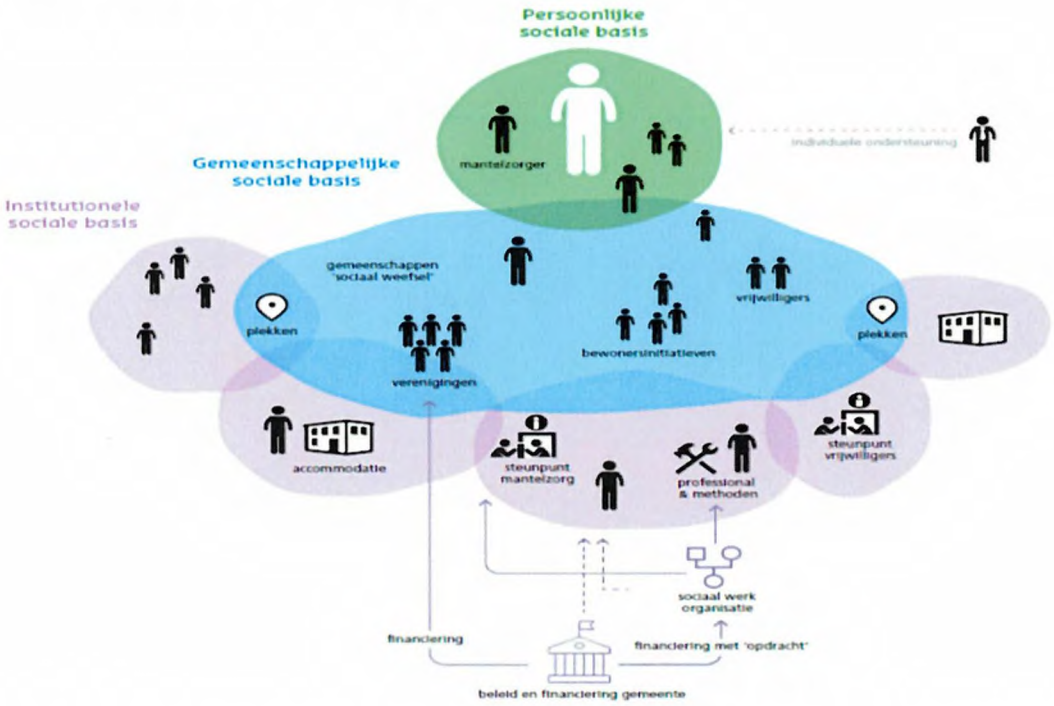
Voorgesteld besluit

De Moerdijkse ambitie op de sociale basis: 'Samen doen, Samen redzaam en Samen spraak' vast te stellen en daarmee:

a. Ambitie en deelambities voor de sociale basis vast te leggen;
b. De zeven uitgangspunten voor de rol van de gemeente in de sociale basis vast te stellen; en
c. De ontwikkelagenda over te nemen en het college te verzoeken deze uit te werken in een uitvoeringsagenda.

Publiekssamenvatting

De sociale basis:
"Waar mensen zijn en zich tot elkaar verhouden"

In dit ambitiedocument worden onze wettelijke ondersteuningstaken in de persoonlijke sociale basis, zoals die er vanuit onder meer de jeugdwet, Wet maatschappelijke opvang, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, niet behandeld. Het gaat om onze rol ten aanzien van de gemeenschappelijke sociale basis en de versterking hiervan

vanuit de institutionele sociale basis. Het gaat om het collectief en niet om individuele inwoners, vanuit de wetenschap dat een sterk collectief een versterking van het individu kan betekenen.

Een sterke sociale basis is één van de belangrijke ingrediënten om tot oplossingen te komen bij grote en kleine maatschappelijke vraagstukken en een voorwaarde voor succes voor alles wat we in het belang van inwoners en op basis van onze wettelijke taken, (gaan) doen. Daarbij hebben we te maken met een dilemma: "Wij zijn geen eigenaar van de sociale basis".

De sociale basis is geen instrument dat wij opdrachten kunnen geven en kunnen inzetten wanneer wij dat willen. We zijn afhankelijk van de sociale basis en moeten ons ook daarnaar gedragen.
Om tot resultaten te komen op al die opgaven waar wij de sociale basis nodig hebben, geeft de 'Moerdijkse ambitie voor de sociale basis: Samen doen, Samen redzaam en Samen spraak' een opdracht aan onszelf hoe wij ons verhouden tot de sociale basis. Hoe gedragen wij ons en wat mag de sociale basis van ons verwachten? Ook is een ontwikkelagenda opgesteld waarin is opgenomen op welke manier wij de sociale basis (verder) kunnen versterken.

Bij het structureren van 'De Moerdijkse ambitie voor de sociale basis: Samen doen, Samen redzaam en Samen spraak ' is gebruik gemaakt van de onderbouwing en het theoretisch kader uit de landelijke handreiking van Movisie en het Verwey-Jonker instituut 'de sociale basis versterken, investering in de toekomst'[1] De handreiking werkt met een hoofdambitie, deelambities en bouwstenen. Deze zijn vertaald naar de Moerdijkse situatie.

Onze hoofdambitie:

"In de gemeente Moerdijk is er een sterke sociale basis. Dat zorgt voor samenredzaamheid en levendige kernen en wijken. Daar kent men elkaar, is men er voor elkaar en respecteert men elkaar."

Hoewel de handreiking 5 deelambities formuleert leggen wij de focus op drie deelambities die echt bij Moerdijk passen:

1. 'Ontmoeting en erbij horen' (**Samen doen**)
   Om iets te betekenen voor elkaar, moet je elkaar eerst ontmoeten. Om elkaar te ontmoeten zijn activiteiten, initiatieven en plekken nodig. Erbij horen verwijst naar inclusiviteit.

2. 'Ondersteuning, steun en hulp' **(Samen redzaam**)
   Mensen helpen elkaar en steunen elkaar vanuit intrinsieke motivatie. In kleine en grote dingen.

3. 'Eigenaarschap, zeggenschap en eigen regie' **(Samen spraak**)
   De sociale basis is van mensen en gemeenschappen zelf. Zij hebben dus invloed en zeggenschap: over hun eigen leven, over de initiatieven die ze ontplooien, over hun inzet in hun buurt en over hoe de (lokale) overheid zich hiertoe verhoudt.

De laatste deelambitie geeft al goed weer dat de sociale basis van mensen en gemeenschappen zelf is en zij eigenaar zijn. Om duidelijk te maken wat de sociale basis van ons mag verwachten en hoe wij ons gedragen, hebben wij zeven uitgangspunten opgesteld.

1) De sociale basis is een voorwaarde voor succes.
2) De sociale basis is er door de inwoners, de gemeente helpt mee om deze sterker te maken als de inwoner dit wil.
3) Ondersteunen van de sociale basis betekent vanuit de gemeenschap denken en doen.
4) De sociale basis is niet overal hetzelfde en hoeft dat ook niet te zijn.
5) Activiteiten van de gemeente zijn in lijn met de sterkte van de sociale basis.
6) We zijn ons continue bewust van onze rol en hoe deze effectief in te zetten.
7) De sociale basis heeft een eigen tempo en is niet maakbaar.

Het theoretisch kader gaat uit van een hoofdambitie, deelambities en bouwstenen. De deelambities zijn steunend om de hoofdambitie te behalen en op hun beurt zijn de bouwstenen steunend om de deelambities te realiseren. Alles met de versterking van de sociale basis als stip aan de horizon. Na de vertaling van hoofdambities en deelambities naar de Moerdijkse situatie heeft er een schouw op de bouwstenen plaatsgevonden om te achterhalen wat we allemaal al doen. Op basis daarvan hebben we gekeken wat we zeker moeten blijven doen. Maar ook waar nog kansen liggen. Waar nog kansen liggen hebben we overgenomen in een ontwikkelagenda 2025-2030.

We leggen de focus op drie deelambities uit het theoretisch kader. Om deze deelambities voor iedereen begrijpelijk te maken en houden hebben wij deze vertaald in drie Moerdijkse thema's

- **Samen doen**
- **Samen redzaam**
- **Samen Spraak**

Op basis van deze thema's zal de ontwikkelagenda van dit document jaarlijks vertaald worden in een uitvoeringsagenda. Daarin staat met inzet en tijd beschreven wat we elk jaar aan acties gaan doen om de sociale basis te versterken.

Inleiding

Sinds 2023 ontvangt de gemeente Moerdijk een Specifieke Uitkering in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK GALA). Een voorwaarde in deze uitkering is het opstellen van een beleidsambitie op de sociale basis in 2024. De beleidsnota is opgesteld in 2024 en wordt in 2025 vastgesteld.

Er zijn echter veel meer (en urgentere) redenen om een ambitie op de sociale basis te willen opstellen en daarmee in te zetten op een sterke sociale basis:

- het is in belang van de inwoner: inwoners ervaren meer gezondheid en welzijn bij aanwezigheid van een sterke sociale basis;
- het is noodzakelijk om uitvoering te geven aan heel veel verschillende gemeentelijke taken; en
- het is noodzakelijk om complexe maatschappelijke vraagstukken het hoofd te bieden.

Beoogd effect
Een sterke sociale basis is een essentieel onderdeel voor het realiseren van de ambitie en strategische doelen uit het Thema Meedoen en Preventie binnen programma 4 van de meerjarenbegroting. De Moerdijkse ambitie voor de Sociale Basis geeft een handelings- en uitvoeringskader om de sociale basis in Moerdijk structureel te versterken.

Argumenten
1.1 Eenduidigheid in taal, beleid en aanpak ten aanzien van de sociale basis
Oog hebben voor een ambitie voor de sociale basis is niet nieuw in de gemeente Moerdijk. In eerdere strategische beleidsnota's, zoals de paraplunota Maatschappij, de Scan Mens en Maatschappij en de Omgevingsvisie spreken we al over het belang van de sociale (infra)structuur en sociale participatie. Ook zien we dit belang terug in beleidsnota's, zoals de nota armoedebeleid, de cultuur- en erfgoednota, het sportakkoord en het rapport beleid gemeenschapshuizen.
Binnen deze nota's wordt het belang van een sociale basis erkend. Om samenhang in beleid en uitvoering voor nu en in de toekomst te kunnen organiseren is een eenduidig gebruik in taal en beleving nodig over wat die sociale basis dan is. Dat is nodig om verder onze rol te bepalen en duidelijk te kunnen zijn naar inwoners wat ze van ons als gemeente mogen verwachten.

1.2 Het concretiseren van de gemeentelijke rol binnen de sociale basis
Wij zijn geen eigenaar van de sociale basis maar kunnen er wel invloed op hebben. Zowel positief als negatief. Bijvoorbeeld door de manier waarop fysieke voorzieningen worden ingezet en waar ze gebouwd worden. Maar ook door de opdrachten aan professionele organisaties, subsidies aan (informele) organisaties en het ondersteunen van inwonersinitiatieven. De gemeente heeft de mogelijkheid om de sterkte van de sociale basis te stimuleren. Maar de gemeente kan de sociale basis ook overvragen, overbelasten en afbreken. Om niet onbewust de sociale basis te verzwakken is het nodig duidelijk te zijn hoe we ons verhouden tot de sociale basis en wat die voor ons betekend. Dat vraagt om uitgangspunten (spelregels) te formuleren waarin we als gemeente onszelf een opdracht geven hoe wij de sociale basis benaderen.

1.3.1 Ontwikkelagenda. De kansen voor het versterken van de sociale basis

Movisie en het Verwey-Jonker instituut hebben op basis van praktijk- en brononderzoek onderzocht welke factoren en inzet vanuit de gemeente steunend zijn in het versterken van de sociale basis. De zogenaamde 10 bouwstenen. Deze bouwstenen hebben wij vertaald in een ontwikkelagenda. De ontwikkelagenda is onderdeel van het ambitiedocument.

Wij zijn geen eigenaar van de sociale basis en deze is ook niet maakbaar. Onderzoek laat wel zien dat het uitvoeren van de ontwikkelagenda de kansen om tot een sterke sociale basis te komen verhogen. Met de complexiteit en impact van de verschillende opgaven die nu bij de gemeente liggen en in de toekomst komen is er alles aan gelegen deze kansen zo veel mogelijk te vergroten.

1.3.2 De ontwikkelagenda is een aanvulling op bestaand beleid
Voor het bepalen van de ontwikkelagenda is een schouw gemaakt van bestaand beleid. Vervolgens is gekeken waar nog ontwikkelkansen liggen. Dat maakt dat het nodig blijft om bestaand beleid binnen de 10 bouwstenen te continueren. Denk aan de beleidsterreinen, zoals bestaanszekerheid, sport- en cultuur en gemeenschapshuizen, maar ook de inzet op

activiteiten die bijdragen aan de realisatie van samen doen, samen redzaam en samen spraak.

1.4 De Moerdijkse ambitie voor *de sociale basis ligt in lijn met de verwachtingen van onze inwoners*
Tijdens het opstellen van de Moerdijkse ambitie voor de sociale basis is de Wmo-adviesraad actief betrokken geweest in het meedenken, meeschrijven en meelezen. Daarnaast is er onderzoek gedaan via het burgerpanel. Daarop aangevuld zijn 18 vrijwilligersorganisaties telefonisch bevraagd. De resultaten zijn terug te vinden in de bijlage van het ambitiedocument.

Tenslotte is geëxperimenteerd met de rol van de gemeente binnen de sociale basis. We zijn gevraagd om twee dorpstafels/gebiedstafels te ondersteunen, zodat er meer sociale onderwerpen worden geagendeerd.

Kanttekeningen en risico's
1.1 Verandering van cultuur
De zeven uitgangspunten vragen om een andere manier van denken en doen binnen de gemeentelijke organisatie, maar ook bij onze opdrachtnemers en inwoners. Deze cultuurverandering past wel bij de gemeente die we willen zijn. Zoals in het bestuursakkoord 2024-2026 staat geformuleerd: 'wij zijn een luisterende, aanspreekbare, responsieve en samenwerkende gemeente'. Cursussen, zoals 'zo werk Moerdijk samen' zijn hier al een aanzet toe.

1. De sociale basis is een voorwaarde voor succes.
2. De sociale basis is er door de inwoners, de gemeente helpt mee om deze sterker te maken als de inwoner dit wil.
3. Ondersteunen van de sociale basis betekent vanuit de gemeenschap denken en doen.
4. De sociale basis is niet overal hetzelfde en hoeft dat ook niet te zijn.
5. Activiteiten van de gemeente zijn in lijn met de sterkte van de sociale basis.
6. We zijn ons continue bewust van onze rol en hoe deze effectief in te zetten.
7. De sociale basis heeft een eigen tempo en is niet maakbaar.

1.2 Het versterken van de sociale basis levert geen succes op voor de korte termijn
Het versterken van de sociale basis is een proces van de lange adem. Korte termijn succes kan incidenteel en lokaal zeker gehaald worden. Het duurzaam versterken van de sociale basis vraagt tijd en toewijding in beleid en aanpak.

Middelen
Financiële middelen
Vooralsnog is er voor de continuering van bestaand beleid ruimte in de reguliere begroting. Daarnaast zijn er in 2025 en 2026 binnen de SPUK GALA nog de volgende budgetten beschikbaar voor de versterking van de sociale basis:
2025: € 62.229,95
2026: € 59.524,45

Aan de hand van de jaarlijks op te stellen uitvoeringsagenda wordt bekeken of er extra en/of structurele financiële middelen nodig zijn om uitvoering te geven aan de ontwikkelagenda.

Personele middelen
De inzet op de uitvoeringsagenda vindt plaats binnen de bestaande formatie van team jeugd, cluster advies.

Communicatie
De vastgestelde nota wordt als resultaat gedeeld met de deelnemers van het burgerpanel en de Wmo-adviesraad. De vastgestelde nota zal worden uitgewerkt in een vereenvoudigde publieksversie die gebruikt wordt voor zowel interne- als externe communicatie.

Verwijs naar het participatietraject
Nadat de Moerdijkse ambitie voor de sociale basis is vastgesteld vraagt deze geen aanvullend participatietraject. Voor acties die opgenomen worden in de uitvoeringsagenda, zal dit per onderwerp worden afgewogen.

Vervolg

Na het vaststellen van het ambitiedocument nemen we de volgende stappen:
- Het vormgeven van de communicatie (gereed Q1 2025);
- Het formuleren van een uitvoeringsagenda 2025 op basis van de ontwikkelagenda in (gereed Q2 2025); en
- Het opzetten van een monitor (Q4 2025).

Bijlagen
1. De Moerdijkse ambitie voor de sociale basis: Samen doen, Samen redzaam en Samen spraak.

Mocht u vragen hebben over dit voorstel, dan kunt u contact opnemen met de griffier via telefoonnummer +31168 366764 of via e-mail: griffie@moerdijk.nl.

Zevenbergen, 17 december 2024
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. M.E. de Groot A.J. Moerkerke

RAADSBESLUIT

Raadsvergadering van 30 januari 2025

De raad van de gemeente Moerdijk,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 17 december 2024;

overwegende dat:

Het vaststellen van de Moerdijkse ambitie op de sociale basis en daarmee het versterken van de sociale basis van belang is, omdat

- inwoners meer gezondheid en welzijn ervaren bij aanwezigheid van een sterke sociale basis;
- het noodzakelijk is om uitvoering te geven aan heel veel verschillende gemeentelijke taken; en
- het noodzakelijk is om complexe maatschappelijke vraagstukken het hoofd te bieden.

gelet op:

De verplichting vanuit de SPUK GALA om een ambitie op de sociale basis vast te stellen.

BESLUIT

De Moerdijkse ambitie op de sociale basis: Samen doen, Samen redzaam en Samen spraak' vast te stellen en daarmee:

1. Ambitie en deelambities voor de sociale basis vast te leggen;
2. de rol van de gemeente in de sociale basis vast te stellen; en
3. opdracht te geven de ontwikkelagenda in uitvoering te nemen.

Vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 30 januari 2025,

de griffier, de voorzitter,

H.M. Vonk-Schenkel A.J. Moerkerke